

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра гуманітарної освіти

**Освітня програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників закладів освіти**

**«Український мовленнєвий етикет і культура
спілкування»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти
(протокол № 7 від 29.08.2025 р.)

Завідувач кафедри

Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена Науково-методичною
радою

(протокол №5 від 10 вересня 2025 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти «**Український мовленнєвий етикет і культура спілкування**».

Розробники: доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук *Дільна О. А.*, доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук *Должикова Т.І.*

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів у їхній підготовці до роботи в умовах реалізації Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок: професійний розвиток та розвиток ключових компетентностей (мовленнєвих, комунікаційних) педагогічних працівників закладів освіти.

Обсяг: 15 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- мовно-комунікативна компетентність – вміння слухати, ставити запитання, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розмірковувань та аргументації;
- предметно-методична компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню учнів;
- інформаційно-цифрова компетентність – здатність отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, володіння сучасними онлайн-інструментами.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (м. Львів, вул. Івана Огієнка, буд. 18А), заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

- знає основні правила мовленнєвого етикету та норм культури спілкування у професійній діяльності педагога;
- моделює ситуації зі застосуванням найважливіших правил мовленнєвого етикету та норм культури спілкування.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат (за умови відвідування не менше 50% аудиторних годин).

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою спецкурсу. Формування очікувань учасників. Вхідне діагностування (практичне, 1 година).

Тема 2. Український мовленнєвий етикет як складник національної культури (лекція, 2 години; практичне, 3 години).

План лекційного заняття

- 2.1. Етикетна функція мови та сфери її реалізації. Поняття «етикет». Рівні етикету.
- 2.2. Національна специфіка етикетних формул українців.
- 2.3. Мовленнєвий етикет ділового спілкування.

План практичного заняття

- 2.4. Етикетні вислови та реалізація їх у різних мовленнєвих ситуаціях.
- 2.5. Характеристика вітальних і прощальних висловів української мови.
- 2.6. Формули українських етикетних звертань різної тональності спілкування.
- 2.7. Характеристика українських висловів подяки й вибачення різної тональності спілкування.
- 2.8. Будова етикетних конструкцій, що виражають прохання, відмову, згоду в різній тональності спілкування.
- 2.9. Будова поздоровчих і запрошувальних конструкцій. Вислови співчуття.

Тема 3. Основні аспекти культури спілкування: культура мовлення, культура бесіди, культура поведінки. (лекція, 2 години; практичне, 4 години).

План лекційного заняття

- 3.1. Культура мовлення.
- 3.2. Спілкування і його види.
- 3.3. Мовленнєва поведінка.
- 3.4. Поняття мовленнєвої ситуації.

План практичного заняття

- 3.5. Культура поведінки і культура спілкування.
- 3.6. Загальноетичні правила спілкування.
- 3.7. Тональність спілкування.

У якості **індивідуальної творчої роботи** слухач/слухачка обирає одну із практичних тем на вибір. (Додаток 1).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Прак-тичні	Самостій на робота
<i>Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. Формування очікувань учасників. Вхідне діагностування.</i>	1		1	
<i>Тема 2. Український мовленнєвий етикет як складник національної культури.</i>	6	2	3	1
<i>Тема 3. Основні аспекти культури спілкування: культура мовлення, культура бесіди, культура поведінки.</i>	8	2	4	2
Всього:	15	4	8	3

Практичні завдання для індивідуальної творчої роботи (на вибір)

1. **Розробити картки з ситуаціями** («Ви вітаєте директора школи», «Ви дякуєте колезі за допомогу» тощо) та пояснити відповідну формулу етикету.
2. **Скласти «букет ввічливості»:** етикетні фрази для різних ситуацій у професійній педагогічній діяльності.
3. **Створити «Кодекс педагогічної комунікації»** (10 правил, що можна використати у школі).
4. **Написати сценарій уроку чи виховного заходу** із використанням етикетних формул (наприклад, «Урок ввічливості для 5 класу»).
5. **Створити добірку українських етикетних висловів** для різних вікових груп учнів (молодші школярі, підлітки, старшокласники).
6. **Підготувати «Мовний щоденник учителя»:** 7 днів поспіль записати, які етикетні формули були використані, і проаналізувати їхню ефективність.
7. **Розробити інтерактивну вправу/гру** для учнів (наприклад, «Етикетне доміно» або «Вежа ввічливості»).
8. **Створити збірку міні-діалогів** із прикладами вітальних, подячних, вибачальних, прохальних і прощальних формул у різних тональностях.
9. **Зробити порівняльний аналіз** українських етикетних формул і формул іншої мови (наприклад, англійської чи польської) та показати їхню національну специфіку.
10. **Підготувати пам'ятку для батьків:** «Як формувати культуру мовлення й етикету у спілкуванні з дитиною».
11. **Створити серію мотиваційних постів або картинок** для соцмереж школи з українськими етикетними формулами («Дякую – це теж виховання», «Слово “будь ласка” відкриває двері» тощо).
12. **Розробити вправи для колег-педагогів:** «Як тренувати ввічливість у команді вчителів» (міні-тренінг або методичні рекомендації).